Iespējas pilsētās, kuras saskaras ar ilgtermiņa iedzīvotāju skaita samazināšanos – Alūksne apgūst Altenas pieredzi

Šī gada sākumā Alūksni iepazina pašvaldību pārstāvji no Vācijas, Spānijas, Ungārijas, Portugāles un Slovēnijas. Viņi, tai skaitā Vācijas pilsētas Altenas mērs Andreas Holšteins un Portugāles pilsētas Melgaco mērs Manoels Batista, bija ieradušies uz URBACT projekta **Re-growCity** 2.fāzes uzsākšanas sanāksmi.

Projekta mērķis ir Altenas pilsētas labās prakses pārnese pielietošanai citās nelielās pilsētās, kuras saskaras ar iedzīvotāju skaita samazināšanos ilgtermiņā. Projekta partnerpilsētas apgūst Altenas pieredzi, un gatavo labās prakses pārneses plānus īstenošanai savās pilsētās.

Altenas pilsētas labā prakse – kādus risinājumus tā piedāvā?

Altena ir neliela Vācijas pilsēta (apmēram 18 000 iedzīvotāju), kura saistībā ar ekonomikas restrukturizāciju un vietējo uzņēmumu slēgšanu laika posmā no 1975.-2015. gadam zaudēja 43% iedzīvotāju. 2015.gadā pirmo reizi kopš septiņdesmitiem gadiem iedzīvotāju skaits nedaudz pieauga. Pilsētas finanses ir stabilizētas, ir mazāk tukšu veikalu un arī bezdarba līmenis ir samazinājies. Altenas sasniegtās pārmaiņas ir atzītas kā URBACT programmas labā prakse, un pašlaik projekta **Re-growCity** ietvaros, ar šo labo praksi iepazīstas 7 Eiropas pilsētas no dažādām valstīm.

Altenas labās prakses būtība ir pilsētas stratēģiskā vadība ilgtermiņa iedzīvotāju skaita samazināšanās un stagnācijas apstākļos. Saskaroties ar resursu samazināšanos un arvien sarežģītākām problēmām, Altena mainīja pilsētas stratēģiskos mērķus, lai koncentrētos uz lejupslīdes kontroli. Akcents tika mainīts no cerībām uz izaugsmi uz gudru samazināšanās vadību, maksimāli uzlabojot iedzīvotāju situāciju. Pašvaldība mainīja pilsētas prioritātes, ciešāk sadarbojoties ar pilsoņiem un ņemot vērā iedzīvotāju grupu viedokli. Konkrēti pasākumi ietver:

- organizatorisku pārstrukturēšanu (piemēram, institūciju samazināšanu un dalīšanos ar resursiem);
- pilsoniskās sabiedrības attīstību (tostarp simtiem brīvprātīgo iesaistīšanu);
- ekonomikas atveseļošanu (piemēram, ar tūrisma palīdzību);
- bēgļu integrāciju.

Altenas pilsētas izstrādātā prakse nozīmē ilgtspējīgas vietējas inovācijas, kuru pamatā ir resursi, kas parasti ir pieejami mazākām pilsētām, tostarp:

- dabas resursi, piemēram, ainavas, meži, upes;
- fiziskie resursi, piemēram, ēkas, ceļi un infrastruktūra;
- ekonomiskie resursi, piemēram, esošie uzņēmumi, izglītības un apmācības iespējas;
- un vissvarīgākie - sociālie resursi, kas nozīmē pilsētas iedzīvotāju dzīves un darba prasmes, enerģiju, resursus un sadarbību.

Lai radītu efektīvus risinājumus pilsētas samazināšanai, šie resursi ir jāpārvalda sadarbojoties ar vietējām ieinteresētajām pusēm - nevalstiskajām organizācijām, interešu grupām, uzņēmējiem, jo tie ir dzinējs, kas mobilizē vietējā līmenī pieejamās prasmes un enerģiju. Tas prasa spēcīgu līderību no pašvaldības vadības kopā ar spēju integrēt konfliktējošās intereses un pārvarēt pretestību pārmaiņām. Altena var piedāvāt konkrētus piemērus, kā sadarbībā ar vietējām ieinteresētajām pusēm pašvaldība var apturēt pilsētas lejupslīdi un iedzīvotāju skaita samazināšanos, un panākt uzlabojumus.

Vairāk par Altenas labo praksi ŠEIT

Projekts Re-growCity Alūksnē

Projekts **Re-growCity** fokusējas uz risinājumu izstrādi, lai apturētu ilgtermiņa sociālās, ekonomiskās un vides situācijas pasliktināšanos pilsētā izmantojot vietējos resursus. Altenas pilsētai ir vairākas atzītas labās prakses, kas palīdz attīstīt ilgtspējīgas iniciatīvas ar minimālu ārējo resursu piesaisti. Projekta **Re-growCity** pilsētu sadarbības tīkls atbalstīs partnerpilsētas sabiedrisko pakalpojumu un vietējās ekonomikas uzlabošanā, pilsētvides un pilsoniskās sabiedrības reģenerācijā kontekstā ar ilgtermiņa situācijas pasliktināšanos.

> “Arī mazo pilsētu, kurās samazinās iedzīvotāju skaits, iedzīvotājiem ir tiesības uz labu nākotni. Jāņem vērā, ka vairākums cilvēku dzīvo apkārtnēs, ne lielpilsētu centros. Tāpēc projekta **Re-growCity** ietvaros plānojam panākt mazo pilsētu tēmas iekļaušanu Eiropas Savienības institūciju darba kārtībās. "

> Andreas Holšteins (Andreas Hollstein)
>
> Altenas pilsētas (Vācija) mērs

Projekta partnerpilsētas ir apņēmušās apgūt un pielāgot Altenas pieredzi savai situācijai, izstrādāt labās prakses pārneses plānu, un ideālā gadījumā īstenot kaut nelielas konkrētas iniciatīvas situācijas uzlabošanai savā pilsētā.

Lai arī projekta plānota Altenas pieredzes apguve kopumā, **Re-growCity** projekta mērķis ir arī labās prakses pārnese gan zināšanu, gan, iespēju robežās, konkrētu īstenoto pasākumu veidā. Tāpēc no Altenas plašā risinājumu klāsta projektā pilsētas fokusējas uz vienu no 2 konkrētiem risinājumiem: 1) NVO platforma 2) *Pop-up* veikali.

Alūksne apsver iespējas *pop-up* veikalu izveidei vietējās ekonomikas veicināšanai.

> “URBACT projektā **Re-growCity** ir svarīgi apzināties problēmas savā pilsētā, un izmantot citu pilsētu kolēģu pieredzi atbilstošu risinājumu izveidei."
>
> Aivars Fomins
>
> Alūksnes novada Domes priekšsēdētāja vietnieks

URBACT projektos darbs notiek atbilstoši programmas metodoloģijai, kur paredzēta vietējās grupas izveide (URBACT local group - ULG). Vietējā grupā darbojas projekta tēmā ieinteresētās vietējās organizācijas, uzņēmumi un iedzīvotāji. Pašvaldība izstrādā projektā paredzēto labās prakses pārneses plānu ciešā sadarbībā un regulāri konsultējoties ar vietējo grupu. Lielākajā daļā *Re-growCity* partnerpilsētu jau ir notikušas vietējo grupu sanāksmes ar mērķi kopīgi plānot NVO platformas vai *pop-up* veikalu izveidi savā pilsētā.

> “Altenas pilsētas risinājumi lejupslīdes samazināšanai ir īstenojami ar pavisam nelielu finansējumu, bet tos nav iespējams īstenot bez vietējiem cilvēkiem - uzņēmējiem un pilsoniskās sabiedrības."
>
> Hans Šlapa (Hans Schlappa)
>
> *Re-growCity* projekta vadošais eksperts
>
> Hertfordšīras (Lielbritānija) Biznesa skolas sabiedriskā sektora vadības programmas direktors

Iepazīstoties ar situāciju Alūksnē projekta vadošais partneris Andreas Holšteins ieteica vairākas idejas potenciālai *pop-up* veikalu izveidei Alūksnē.

Sanāksmes laikā projekta dalībnieki iepazinās ar Alūksnes kultūras centru, tai skaitā lietišķās mākslas studiju, kas atrodas kultūras centra ēkā - to varētu padarīt redzamāku, lai tūristiem būtu

iespēja iepazīties ar darba procesu un iegādāties darinājumus. Viens no variantiem varētu būt vietējo ražotāju veikala izveide ar pašvaldības atbalstu. Tas palīdzētu vietējiem mazajiem ražotājiem, kā piemēram keramiķiem un tamlīdzīgi, un būtu interesanti tūristiem. Viesu interesi novērojām praksē - vairāki projekta dalībnieki izmantoja iespēju iegādāties Alūksnes meistaru darinājumus.

Nepieciešams sistemātiski apzināt tukšās tirdzniecības telpas, un veicināt šo telpu aizpildīšanu. Gadījumā, ja tas nav iespējams komerciāli, viens no pagaidu variantiem ir NVO iesaiste nelielu *pop-up* aktivitāšu īstenošanai, kā piemēram velosipēdu vai slēpju iznomāšana ar mērķi vākt līdzekļus NVO darbībai. Altenai ir liela pieredze brīvprātīgo iesaistīšanā šāda veida iniciatīvās.

Ja *pop-up* iniciatīva tiktu izvietota telpās pie ezera pirms tiek atrasts pastāvīgs īrnieks (ALJA ēkā), varētu pievienot vietējo mūziķu priekšnesumus, tādējādi papildus uzlabojot vietas pievilcību vietējo iedzīvotāju un tūristu atpūtai.

Viena no iespējām būtu izveidot Alūksnes veikalu karti tūristiem - lai viesi varētu ērti orientēties vietējā piedāvājumā.

Alūksnes mākslas skola varētu piedāvāt darbnīcu tūristiem, kur viņi varētu paši izveidot suvenīrus.

Nākamais solis ir URBACT vietējās grupas izveide Alūksnē. Idejas ir dažādas, tomēr galavārds pieder Alūksnes iedzīvotājiem - viņu ziņā ir lemt kā izmantot Altenas un pārējo partnerpilsētu pieredzi tieši Alūksnes situācijas uzlabošanai.

Projekts **Re-growCity** tiks īstenots līdz 2020.gada decembrim. Papildu informācija par **Re-growCity** un citiem URBACT programmas projektiem Latvijā:

- https://urbact.eu/urbact-latvija
- https://www.facebook.com/URBACTLatvija/
- https://twitter.com/URBACT_LV

Alūksnes novada pašvaldības informācija par projekta **Re-growCity** sanāksmi Alūksnē http://aluksne.lv/projektiwp/493-2/

Sagatavoja:
Laura Cunska-Āboma, URBACT nacionālais kontaktpunkts Latvijā

